

Kým padne ihličie

Prázdniny dokázali rozbiť celoročne zaužívaný systém v našej rodine. Rodičia sa pri mne pravidelne striedali. Jeden týždeň ma do škôlky viezol tata, ktorý na mňa rýchlo natiahol oblečenie, ktoré som už mal pripravené vedľa posteli. Poobede som celý natešený a za sprievodu nahnevaného šomrania učiteliek šprintoval k dverám. Vedel som, že predou mnou sa o niekoľko sekúnd objaví mamka a opäť zažijeme zaujímavé poobedie. Ďalší týždeň sa úlohy vystriedali. Rána s mamkou boli menej chaotické, bolo o mňa dobre postarané, no celé poobedia som sa nudil a pred spaním som túžobne očakával mamkin návrat.

Problém nastal vtedy, keď som mal byť dva mesiace doma a tak trochu na mňa nemal nikto čas. Rodičia však prišli s premysleným nápadom, ktorý sa mi veľmi nepozdával. Búchanie do nôh, odúvanie či odmietanie jedla nepomohlo. Rok čo rok som cestoval za starými rodičmi. Na dva mesiace. Celé prázdniny bez kamarátov, v oblasti, kde sa nič nedeje. Na druhej strane, babka s dedkom sa o mňa starali dobre. Stále ma núkali jedlom, kupovali sladkosti a zmrzlinu, ktorú som doma nemohol jesť a brali ma na rôzne výlety.

Situácia sa zmenila po nástupe do školy. Trojčlennú rodinu rozšírilo narodenie sestričky, ktorú som mal síce rád, ale liezlo mi na nervy, že mamka na mňa mala ešte menej času. K starým rodičom som namiesto celých prázdnin chodil už len na mesiac. Bol som rád, že môžem odísť z domu. Nebavilo ma v jednom kuse počúvať sestrin plač.

"Halóóó! Kde sííí?" v ozvene na mňa doliehal dedkov hlas. Podľa vzdialenosti netušil, kde sa nachádzam. Vyhovovalo mi to. Nebavilo ma, keď sme chodili na pole. Dedko s babkou dali do pozornosti všetkých susedov a jeden deň prázdnin vybrali zemiaky. Susedia si pomáhali na všetkých poliach, preto sa brigáda naťahovala do

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

večera. Do ruky mi vsunuli malé vedierko. V skutočnosti bolo každému jasné, že im veľmi nepomôžem. Každý ma len odstrkoval a posielal za seba. Nikto nevedel pochopiť, že už nie som ten prcek, na ktorého boli zvyknutí. Už som chodil do školy a to by si mali zapamätať. Navždy!

Keď ma odstrkol už piaty človek, nenápadne som sa pobral k vlečke, odhodil vedierko a utekal do vysokej trávy. Samozrejme, že ma dlhé hodiny nikto nehľadal. Dedko si myslel, že som s tetou Mariškou, Mariška si myslela, že stojím za ujom Fedorom a ujo Fedor absolútne neriešil, kde sa nachádzam. Bol som spokojný.

V tráve som našiel pohodenú palicu, ktorá bola dostatočne dlhá na to, aby mi poslúžila ako meč. Začalo sa dobrodružstvo rytiera, ktorý sa rozhodol zachrániť kráľovstvo. Na susednom poli som spozoroval dedinčanov, ktorí určite potrebovali pomoc, a tak som sa celú večnosť bil s armádou imaginárnych banditov. Nakoniec som z posledných síl zahubil posledného protivníka a zachránil nevinný ľud. Potom som sa zvalil do trávy a tuho zaspal.

Prebudil ma jeden z dedkových výkrikov. Konečne si všimli, že chýbam. Slnko už pomaly zapadalo. Tohto roku im to trvalo dlhšie než inokedy. Zasmial som sa. Bol som na seba hrdý. S palicou v ruke som pokračoval po poľnej ceste. Pri pohľade na vyjazdené koľaje som ostal zarazený. Na mieste boli samé diery. Nerozumel som, ako je možné, že dospeláci sa o cestičku vôbec nestarajú. Začal som trhať vysokú trávu v okolí a zbierať konáre a kamene, ktoré som videl pri ceste. To už ma hľadali takmer všetci. Hlasy sa ozývali z každej strany. Začínala mi byť zima, ale najprv som chcel opraviť cestu.

"Čo tu robíš? Všetci sa o teba boja," začul som v strede práce dedkov umiernený tón. Boja či neboja, donedávna som im bol ľahostajný. Dedkovi som radšej vysvetlil svoj plán a namiesto karhania mi pomohol. Svojou silou trhal oveľa viac trávy než ja a

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

diery v ceste sa rýchlo zaplňali. Medzery sme spevnili konármi a do najhlbších častí sme položili kamene. S dedkom som sa cítil najlepšie. Chcel som, aby sme opravovali cesty navždy. Ako som si myslel, o chvíľu sa môj sen rozplynul. Prísny tónom sa na nás oborila babka, ktorá na dedka vyletela, či je normálny. Pár slovami ju upokojil a zastal sa ma. Povedal, že už sa nebudem túlať bez toho, aby som povedal, kam idem. Všetci traja sme vedeli, že klame.

Už-už sme boli na odchode, keď po čerstvo upravenej cestičke prefrčal na škodovke nejaký starý dedo. Vôbec nebral ohľad na to, že sme diery práve zalátali a jediným prechodom kolies pokazil našu ťažkú prácu. Neveril som vlastným očiam, z ktorých sa začali valiť slzy. Dedko ma zbadal a hneď ho naplnil nevídaný hnev. Vedel, že to raz takto dopadne, ale nečakal, že sa to stane ešte pred mojimi očami.

"Ty blázon!" nahnevane vykrikol. Zostal som prekvapený. Dedko nezvyklo nadávať. Aj keď je pravda, že som si myslel, že zakričí niečo ako: Ty chuj! Tak ma to aspoň učil spolužiak Vlado. Použi to, keď ťa niekto poriadne vytočí, opakoval mi. No nič, dedko také slovo asi nepoznal.

Nepamätám si, ako sa presne objavila v mojom živote. S istotou však môžem povedať, že ďalšie prázdniny som už trávil s ňou. Bola staršia o desať mesiacov, čo jej dávalo právny nárok ovládať ma. Ak som sa raz za čas ozval na nerovnomerné kompetencie v našom kamarátskom vzťahu, vekový argument ma zastavil v ďalších protestoch. Prírodu som ovplyvniť nevedel, a tak som sa zmieril s podradnou pozíciou.

K. pôsobila sebavedomo. Rozšírila mi obzory. Dovtedy som poznal iba ihrisko pred domom starých rodičov. Po jej príchode sme pobehali všetky dedinské kúty a nevynechali sme ani neďaleké mestečko. Zadala cieľ, ktorý sme za každú cenu museli splniť. Neodvrával som. Mala ma za poskoka, ale na druhej strane bola mojim najlepším ochrancom. Keď sa k nám priplietla iná skupina, chlapci odchádzali

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

s boľavými rozkrokmi a dievčatá s natiahnutými ušami a prázdny dierkami po náušniciach. Za leto si K. vedela spraviť slušnú zbierku šperkov.

Väčšinu detí z okolia dokázala odplašiť, ale stále zostávalo zopár jedincov, ktorí sa nevzdali snahy zastrašiť nás. Denisovi od susedov nestačil trikrát nakopaný zadok a opäť si nás s partiou svojich prisluhovačov počkal pri potravinách. „Zase sa schovávaš pod sukňou, Jogurt?“ asi ma chcel uraziť, ale postupne som si na svoju novú prezývku začínal zvykať. Vedel som, že s K. sa nemám čoho báť. Na ďalšie naťahovania s Denisom nemala náladu. Schytila ma za ruku a pokračovala smerom k obchodu.

„Už utekáte, slabosi?“ nevzdával sa. Pochopil, že podobnými rečami neuspeje. „Nepočuješ ma? Ani sa nečudujem, keď máš také maličké a zdeformované ušká.“ Úprimne, K. mala malé uši, ktoré sa navyše nezvyčajne stáčali naspäť k hlave. Práve uši boli jedinou časťou tela, ktorá by sa jej dala vytknúť.

Už pár sekúnd po vyrieknutí posledných slov Denis pochopil, že neurobil najlepšie. K. sa naňho vrhla ako zmyslov zbavená. V šprinte sa zastavila až o chlapcovu hrud', a ten s veľkým rachotom narazil na betónový chodník. Istý čas sa nehýbal, no K. nič nevnímala. Klakla si naňho a búšila pästami po hrudi, bruchu, tvári a krku. Chlapci z jeho partie najprv nemo stáli a prizerali sa na masaker. Nakoniec sa prebrali a s vypätím všetkých síl malú beštiu odtiahli. Tá v poslednej chvíli ešte stihla namieriť tenisku smerom k úbožiakovmu nosu. Denis sa v bolesti zvíjal na zemi. Na chodník vytreskla krv. K. ho vtedy prvýkrát začala vnímať, v šoku ma schytila a utekali sme tak dlho, kým sme neprestali vládvať.

Dedko s babkou neboli nadšení, že sa kamarátim s takým pochybným individuumom, ako ju nazývali. Pravdou je, že nevedeli, kto môže za to, že Denis celé prázdniny strávil v nemocnici. Jeho kamaráti sa vyhovorili na veľkú rómsku skupinu z osady a ich vodca sa odmietol priznať, že ho zmastilo dievča so smiešnymi ušami.

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

Odvtedy sme od Denisa mali pokoj.

K. mala záľubu v skutočne zvláštnych hrách. Nemal som na výber, tak som sa jej prispôboval. Po daždi prišla po mňa s nožom v ruke. Nevedel som, načo ho potrebujem, ale šiel som za ňou. Vonku sme hľadali dážďovky a hádzali ich na jedno miesto. Keď ich bolo dosť, zobrala jednu do ruky. Dážďovka sa po nej mrvila a plnila jej dlaň lepkavou tekutinou. "Podrž!" hodila mi ju do ruky. Nebolo mi to príjemné, napínalo ma, ale držal som. Vtedy vytiahla nôž a začala rezať. Prvé pokusy smerovala pozdĺž klzkých ružových tiel. Po reze sa obe strany rýchlo od seba oddeľovali a zo stredu vychádzala ďalšia nechutná tekutina.

Každá dážďovka dostala od K. iný rez. Jednu prepichla v strede, ďalšiu začala prerezávať od vrchu, inú zospodu. Sústavného napínania som sa nikdy nezbavil. "Chceš?" podávala mi do ruky nôž, ktorý som celý preľaknutý odmietol. Pokračovala.

Po čase ju pozdĺžne rezy omrzeli. Zhodnotila, že je najvyšší čas prejsť na druhý stupeň nechutnosti. Čepel nasmerovala kolmo a postupne urezávala malé ružové kolieska. Ak zarezávala napravo, ľavá strana dážďovky sa kľčovito mykala. Fungovalo to aj naopak. Ak začala stredom, ukrutne sa začali hýbať obe strany. Na všetky pitvy zaživa som sa pozeral s veľkým znechutením, no jej očiam sa to páčilo.

Občas sa nám podarilo pochytať iné tvory. Vypaľovanie a vytápanie mravenísk bolo na dennom poriadku. Tvárili sme sa, že pomáhame celej spoločnosti. Ak zničíme všetky nechutné tvory, ľudia nám raz poďakujú. A k tomu sme poznali anatómiu najrôznejšieho hmyzu v dedine.

Z času na čas K. prestalo baviť prerezávanie malých telíčok. Vtedy sme svoju pozornosť upriamili k oknám susedov. Hádzali sme kamienky do skiel a keď sme začuli otváranie okien, rýchlo sme sa ukryli. V dedine nebolo okna, ktoré by sme neotestovali. Pomerne dobre sa nám darilo utekať. K. naše potulky opäť začínali nudieť, a preto

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

navrhla, aby sme do okien hádzali väčšie kamene. Nezvykol som odporovať, tak som schytil poriadny šuter. Nevšimol som si, že moja spoločníčka v ruke stále drží malý kamienok a čaká, kedy sa nechám oklamať. Nechal som sa. Po mojom hode ostala v susedovom okne veľká diera. Zrazu sa mi podlomili kolená a nedokázal som sa pohnúť. K. bola už dávno preč. Robustný sused vybehol z dverí a od poriadnej bitky ma zachránil dedko, ktorý náhodne prechádzal okolo.

Babkinmu hnevu sme nedokázali zabrániť. Dve hodiny som počúval, aká je to obrovská hanba a že všetci susedia si na nás budú ukazovať prstom. K tomu treba vraj zaplatiť škodu a vybaviť robotníka, ktorý susedovi vymení okno. Babka mala na srdci toľko výčitiek, že som ju absolútne nedokázal počúvať. Pozeral som sa pred dom, ale K. som nikde nevidel. Po úmornom príhovore ma nechala v kuchyni s dedkom, ktorý ma mal za úlohu poriadne vyplieskať.

Pozrel sa na mňa svojím mierumilovným. Váhal. "Keď buchnem, zakrič," pošepol mi a buchol do výplne na stoličke. Zakričal som. Situáciu zopakoval ešte štyrikrát. "Pred babkou sa tvár, že ťa bolí zadok," žmurkol na mňa a pokračoval do obývačky. Dedko bol génus. Babka našu fintu neprekukla a ostala v tom, že som dostal poriadne na zadok. "Ale nikomu ani muk," prízvukoval mi dedko. S plnením tejto dohody som nemal žiaden problém.

Ďalšie prázdniny boli iné. Chcel som tráviť s dedkom viac času a tešil som sa, že konečne postavíme model lietadla z druhej svetovej vojny. Po príchode som ihneď vtrhol do obývačky, bola prázdna. Prehľadal som všetky izby a dedka som našiel až v poslednej. V spálni ležal na svojej posteli a vyzeral vyčerpane. Ani sa na mňa nestihol pozrieť a už ma babka hnala preč. Zabuchla za mnou dvere a povedala, aby som sa šiel hrať pred dom. Bolo to zvláštne, lebo doteraz sa snažila silou mocou zabrániť, aby som sa hral s pochybnými individuami.

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

Vonku bolo pusto. Vybral som sa smerom k domu, v ktorom bývala K. Zazvonil som. Nikto sa neozyval, tak som zazvonil ešte dvakrát. Po treťom pípnutí otvorila K. Pôsobila znudene, vraj sa musí učiť. Prvýkrát som počul o komisionáľkach. Takmer celá moja trieda mala na vysvedčení samé jednotky. Nebol som výnimkou. Prekvapilo ma, keď som sa dozvedel, že K. mala tri päťky. Vraj sa musí učiť, aby spravila test a nemusela opakovať ročník. Nestihol som nič povedať a zabuchla dvere. Ani sa mi neospravedlnila za naše posledné stretnutie.

Nikto nestál o moju prítomnosť. Našiel som dlhú palicu a začal som sekať neviditeľných nepriateľov. Bolo mi jedno, že už nie som prváčik. Posmech detí som si nevšímal.

Strávil som dva najnudnejšie prázdninové týždne. V dome som musel byť ticho a po okolí som behal sám. Nikdy som nešiel ďaleko. Báľ som sa.

V neďalekom mestečku sa konal každoročný jarmok a s jeho príchodom sa dedkovi polepšilo. Babka mi dovoľila pozdraviť ho a celý deň som sedel na stoličke vedľa postele. Rozprávali sme sa o tom, aký som strávil rok, ako sa mi darilo v škole, ako to ide vo futbale... Keď som sa ho šiel spýtať, čo sa mu stalo, zastavil ma. Po chvíľi som skúsil ešte raz. Neúspešne. Vážil som si jeho prítomnosť.

"Zajtra sa môžeme prejsť na jarmok," vyšlo z neho za sprievodu kašľa. "S babkou ti kúpime niečo sladké," pozrel sa na mňa svojími mierumilovnými očami. Na chvíľu som sa zarazil. Síce sa na mňa usmieval a z jeho očí som cítil lásku ako vždy, no zazrel som v nich aj niečo iné. Bolesť. Niečo ho veľmi trápiľo, ale nedokázal mi to povedať. Pomaly nasmeroval roztrasenú ruku smerom ku mne na znak dohody. Súhlasil som.

Prebudil som sa na búšenie do okna. Kým som sa spamätal, na sklo dopadli ďalšie tri kamienky. Rozospatý som otvoril a pred domom stála K. "Hybaj, ideme na

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

jarmok!" Chcel som jej vynadať. Kašľala na mňa celý čas a teraz mi opäť začala rozkazovať. Namiesto kriku som zavrel okno, nahádzal na seba oblečenie z cestovnej tašky, obul sa a vyšiel von.

Celú cestu z dediny sa tvárila, že nič zlé sa nikdy nestalo. Rozprávala o sebe, komisionálky nespomenula. Nedala mi šancu na žiadne výčitky. Na jarmoku som zistil, že si našla novú zábavku. Sledovala ľudí. Plížila sa okolo múrika a nenápadne pokukovala na vybranú obeť. Učila ma špiónske techniky. Najprv sa mi nedarilo, ľudia ma spozorovali príliš skoro a nervózne na mňa pokrikovali. K. sa darilo, jedného dospeláka sledovala celú hodinu. "Má milenku. Zvrhlík. A okrem toho v tom zhluku ľudí chytil za zadok tri mladšie dievčatá. Tie sa celé červené obzerali široko-d'aleko, no on bol už fuč," s obdivom som počúval hlásenie.

K. mi vybrala starší manželský pár, ktorý som mal nenápadne nasledovať. Po chvíli som si uvedomil, že predomnou stojí dedko, ktorý sa podopiera o útlu babku. Takmer mi preskočilo srdce. Zabudol som! Chcel som za nimi vybehnúť, ale K. ma silno zdrapila za golier. "Sleduj ich!" Nemal som na výber. Slzy mi bránili vo výhľade. Zosmutnel som. Zase som dedka sklamal.

Obzerali sa na všetky strany. Hľadali ma. Hanbil som sa. Nechtiac som narazil do objemnej panej, ktorá na mňa začala vrieskať. Bolo po kamufláži. Starí rodičia ma spozorovali. "Tak tu si, vnúčik," pomaly, ale s úsmevom na tvári vyšlo z dedka. Babka mala na jazyku pokarhanie, ale keď videla svojho manžela, naďalej mlčala. Opäť vystrel ruku smerom ku mne a ja som mu pohyb opätovoľ.

Vtom ma K. stiahla k sebe a ťahala ma čo najďalej. Nevieľ, nerozumieľ, prečo som sa jej nevzoprel. Starí rodičia sa pozerali, ako im miznem z dohľadu. Do domu som sa vrátil večer. Na stole ma čakala polievka a vedľa nej červené lízatko. "Najprv si daj

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

polievku," zo spálne vykukla babka a opäť zavrela dvere. Slzám som sa už nesnažil brániť.

Blížil sa koniec prázdnin. Každým dňom sme očakávali príchod rodičov. Dedkovi sa opäť pohoršilo a ležal vo svojej izbe. K. som už nevidel. Bol som nahnevaný. Vedel som, že vinníkom som iba ja, ale nedokázal som si to priznať. Čítal som rôzne knihy z dedkovej poličky. Nerozumel som im, ale keď som ich mal v ruke, cítil som jeho prítomnosť. Modlil som sa, aby sa mu polepšilo. Prial som si, aby sme ďalší rok išli na jarmok spolu. Rozhodol som sa, že mu kúpim lízatko za vlastné peniaze. Celý čas si budem odkladať koruny a presne o rok budem mať dostatok na dve cukrovinky.

Raz babka príliš pobehovala po byte a drgala do všetkého, čo jej stálo v ceste. Vykukol som z obývačky a zrazili sme sa. "Nezavadzaj! Radšej mi pomôž," uvidel som jej na tvári slzy. Posielala ma po rôzne veci, vôbec som jej nerozumel. Pred spálňou ma vždy zastavila. Zazvonil zvonček. Otvoril som. "V ktorej sú izbe?" stáli predom mnou traja záchranári. Sanitku odparkovali za plotom.

Pol hodiny som nevedel, čo sa deje. Nakoniec dedka na nosidlách vynášali von. Stihli sa nám vymeniť pohľady. Zdalo sa mi, že na mňa chcel žmurknúť. Nepodarilo sa.

Konečne sme s babkou vošli do nemocničnej izby. Dedko vyzeral veľmi vyčerpane. Ostalo ticho. Manželia sa chytili za ruky a naviazali očný kontakt, ktorý celý čas neprerušili. Nerozumel som. Cítil som sa odstrčený, urazený. Sedel som na stoličke a čakal, kým pôjdeme. Nakoniec nás prišla vyhodiť sestrička.

"Zakývaj dedkovi," trasúcim hlasom ma nabádala babka. Vystrelil som ruku do vzduchu a usmial som sa. Nedostal som odpoveď. "Zajtra prídeš domov?" vykrikoval som spomedzi dverí. Babka sa rozplakala. Pred domom nás už čakali naši. Rozbehol som sa

Dominik Gregor, 23 rokov, Martin

za nimi. "Dedko je v nemocnici," oznámil som. Tvárili sa prekvapene. Nechali ma na mieste a rozbehli sa k autu. Divil som sa.

Cez okno na mňa doliehali slnečné lúče, ktoré ožarovali celú dedinu. Cítil som sa plný energie. Rozbehol som sa do obývačky, no vtom nálada opadla. Pozerala sa na mňa zmorená mamka. Mlčala. Pozeral som sa jej do červených očí. "Dedko zomrel," začul som tlmene.

"Ahoj dedko, dlho som ťa nenavštívil. Mrzí ma to." Stál som a pri spomienkach naňho som sa opäť neubránil slzám. Ani po pätnástich rokoch. Stalo sa toľko vecí a on pri nich nemohol byť. Zmaturoval som, prijali ma na vysokú školu. Našiel som si životnú lásku. Získal som tituly. Našiel si prácu. Vstúpil do manželstva. Chcel som, aby bol všade so mnou. Vlastne... bol. Ukázal mi cestu a ja som sa snažil ísť v jeho šľapajach.

"Už som tu, ty nedočkavec," pomohol som Majke vyjsť po schodíkoch a podal jej zápalky. Na hrob položila ďalšiu sviečku a rukami zmietla ihličie, ktoré zletelo z neďalekého stromu.

"Dedko, máme pre teba novinu. Dnes sme za tebou prišli traja. Budeš pradedo," chytil som Majku za vypuklé bruško. "Určite sa teší," zašepkala a oprela sa mi o rameno.